

LIVET

förlåtelse

**SOLDATEN SOM VILL
FÖRSONAS MED SIN SKULD**

**MEDLING GAV TONÅRINGAR
NY CHANS**

VÄGEN UT UR FÄNGELSET

**MA OPTEDAL:
– MAN MÅSTE INTE FÖRLÅTA**

Kan man förlåta 491 gånger?

LÄRJUNGEN PETRUS frågar Jesus hur många gånger man måste förlåta en medmänniska som plågar en. Petrus undrar om det räcker med sju gånger. Jesus svarar då sju gånger sjuttio, alltså 490 gånger. Man kan tycka att Jesus ger ett absurt svar på en felaktigt ställd fråga.

Förlåtelse går inte att räkna fram matematiskt, lika lite som den går att tvinga fram. Den går aldrig att beställa av en annan människa om hennes fria vilja inte finns. Fungerande förlåtelse handlar heller inte om makt, lydnad och villkor utan är alltid ömsesidig.

För att förstå Jesus svar måste vi inse att han levde i Guds förlåtelse som inte går att mäta med mänskliga mått. Hans budskap är att om vi alla blir förlåtna av Gud trots våra tillkortakommanden måste vi också vara beredda på att skicka förlåtelsen vidare 491 gånger, om så behövs.

Det går inte att föra förlåtelsestatistik. Matematik och förlåtelse hör hemma i olika världar.

Detta nummer om Livet handlar om just Förlåtelsen. Du möter en soldat som dödat på uppdrag i Afrika och sökt förlåtelse, en präst som arbetar med kriminella som behöver förlåtelse för att komma vidare, och två tonårsflickor som fick möjlighet att be affärsinnehavaren om förlåtelse efter ett snatteri.

Nu under Julen kanske det blir tillfälle för oss alla att fundera över vårt behov av att förlåta och bli förlåtna.

Staffan Hellgren
Kyrkoherde/kontraktspastor

LIVET I DANDERYD NR 4 2008

Redaktion

Staffan Hellgren, kyrkoherde
staffan.hellgren@svenskakyrkan.se

Camilla Belusa, informatör
camilla.belusa@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Staffan Hellgren, kyrkoherde
staffan.hellgren@svenskakyrkan.se

Design&produktion

Lind Lewin kommunikation
anna@lindlewin.se

Skribenter

Erika Hedenström, Mia Sjöström

Mönster

Lotta Kühlnhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Ester Sorri

Tryckeri

Stockholms Läns Grafiska AB, Danderyd

www.svenskakyrkan.se/danderyd

Svenska kyrkan
DANDERYDS FÖRSAMLING

Öppettider

Växeln har öppet

måndag-fredag 9.00-12.00, 08-568 957 00,
onsdagar 13.00-15.00.

Bokningen har öppet

måndag-torsdag 9.00-12.00.

Husmors lokalbokning

av våra församlingsgårdar har öppet som
vanligt d v s måndag-torsdag 10.00-12.00.

Stängt 2 januari och 5 januari.

Retreat för företag och organisationer

Unna dig och din arbetsgrupp en halvdags retreat tillsammans.

Dagen börjar med frukost och information om meditationen, därefter meditation under tystnad. Halvdagen avslutas med lunch.

Plats: Petruskyrkan i Stocksund.
Kostnad: 200 kr.

För mer information kontakta Kjell Casserfelt, sjukhuspräst i Danderyds församling på 070-249 50 77 eller kjell.casserfelt@ds.se

Resa till Iona

11-18 september 2009 ordnas en resa till den skotska ön Iona, med pilgrimsvandring och samtal om livsfrågor. Iona har vacker natur, och är känd för sin klosterkyrka som samlar människor från hela Europa. Vi deltar i klostrets morgon- och kvällsgudstjänster som är kända för förnyelse i ord och ton.

Vi bor på ett trevligt pensionat. Pris: ca 8 500:- inkl resa och halvpension. Begränsat antal platser. Preliminär anmälan senast 15 januari 2009. För information, kontakta Staffan Hellgren, kyrkoherde, staffan.hellgren@svenskakyrkan.se, 070-6251315 eller Lisa A Runeborg, komminister, 08-568 957 42.

Julmarknad i Enebykyrkan

Lördag 29 november 9.00 i Enebykyrkan/samarbetskyrkan vid Eneby Torg.

Grötfrukost serveras 9.00. Julmarknaden öppnar 9.30 med försäljning av hemstöpta ljus, hembakat bröd, loppis, lottförsäljning och bokbord. Kaffe-servering hela dagen.

Julmarknad & basar i Djursholms församlingsgård

Lördag 29 november 11.00 Bragevägen 32, Djursholm.

Traditionell julbasar med kaffeservering och fina klappar, arrangerad av Djursholms kyrkliga arbetskrets och familjerna med barn i förskolan Duvan och Lärkan.

Varmt välkomna!

Förskolor med lediga platser just nu:

Petrus förskola, 08-568 957 50
Enens förskola, 08-568 957 60

Kontakta förskolechef Elisabeth Klang-Mattsson, 070-461 59 44.

Ärkebiskopen besöker Danderyds församling

Anders Wejryd förrättar gudstjänsten i Djursholms kapell i samband med kapellets 110 års jubileum, 4 advent 11.00.

Hallå där:

Johan Larsson 26 år, ungdomsmusiker och initiativtagare till Mässa i klarspråk.

Vad är Mässa i klarspråk?

– Vi samlas och skriver text och musik till en mässa, vi funderar över hur det är att vara ung kristen idag. Vi försöker förstå texterna i mässan och skriver nya sångtexter som blir mer begripliga för oss. Tanken är att vi ska uppföra mässan för första gången i någon av församlingens kyrkor.

Vem får vara med?

– Alla är välkomna, men kanske de mellan 15-25 år har störst behållning.

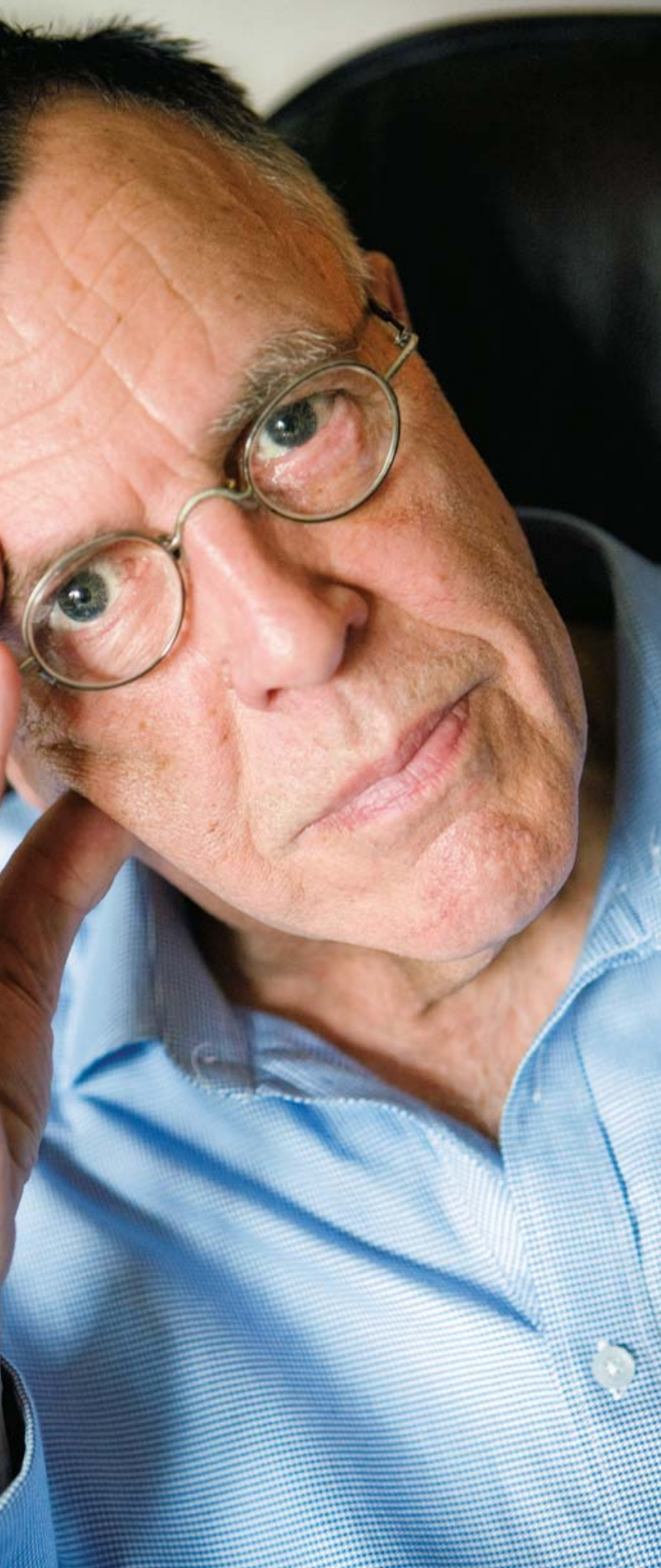
Varför håller du på med musik?

– Musik är ett fantastiskt språk att uttrycka känslor och stämningar med. Musik går att skratta och dansa till när man är glad, och söka tröst i när man är ledsen.

"Det blev eldstrid. Flera personer kom emot mig. Den förste hade en musköt. Det var han eller jag," säger Gert och visar muskötan som han har kvar hemma i lägenheten.

TEXT MIA SJÖSTRÖM

FOTO ESTER SORRI

GERT LEVER MED ATT HA DÖDÄT

Som ung var Gert Gustafsson FN-soldat i Kongo. 45 år senare reste han tillbaka för att be om förlåtelse för de liv han tagit.

– **JAG VAR 22 ÅR**, hade gjort lumpen och tänkte att jag skulle göra en god gärning. Jag tyckte det var häftigt att bli FN-soldat. Jag sökte först till Gaza och det var ju rena semestern. Vi låg på stranden och drack öl hela dagarna, säger Gert Gustafsson.

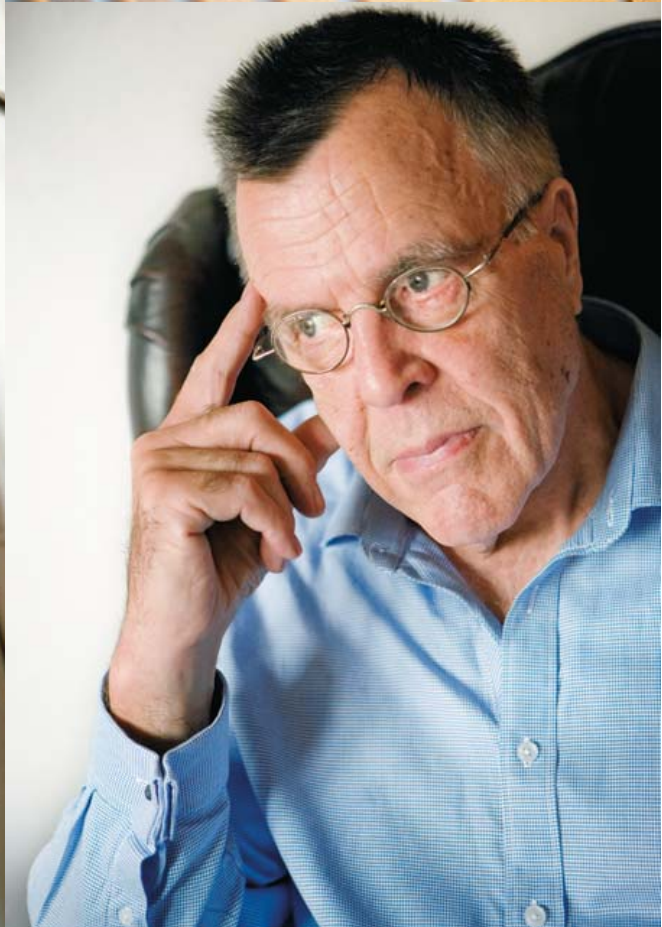
Efter ett år i Sverige såg han en annons där de sökte FN-soldater till Kongo.

– Man kan väl dricka bira i djungeln också, tänkte jag. Jag visste inte ett dugg om Kongo eller varför vi skulle dit. Två dagar efter att vi kommit ner såg jag mitt första lik – en ölutkörare som hade blivit rånad och sönderhackad med pangasknivar.

Gert Gustafsson var film- och stillbildsfotograf i tionde och tolfte

”Efter att jag kommit hem började jag få mardrömmar. Det var ständigt samma dröm – om de människor som jag skjutit ihjäl – och jag vaknade sjöblöt av svett halv fyra varje morgon.”

”Allt som hände har varit ett sår i mig som behövdes tvättas rent för att kunna läka. Förlåtelsen gör att jag nu kan gå vidare. Men det tar nog tjugo år till att bli hel.”

På bilden till vänster Gert vid ett minnesmärke i Balubalägre i Kongo, tillsammans med pastorer från den församling som stod som värd och en psykologiprofessor från universitetet i Lubumbashi.

FN-bataljonen och tillbringade 14 månader i Kongo. En rörig tid full av våld och död. Det mesta såg han genom kameraögat, men sex personer dödade han själv.

– Om jag blundar spelas allt upp för mina ögon, men där nere rann allting av en som vatten. Först en månad efter att jag kommit hem började jag få mardrömmar. Det var ständigt samma dröm – om de människor som jag skjutit ihjäl – och jag vaknade sjöblöt av svett halv fyra varje morgon.

En människa sköt han i huvudet.

– Det var ett nådaskott, han var redan skadad och blodet pumpade ur honom, men det var ändå inte min sak att leka Gud. Efteråt hade jag hjärnsubstans långt upp över armbågen och på kläderna.

De andra sköts under en bondpermis då han fått nys om ett ställe där det fanns åtta nya Hasselbladskameror att ta.

– Jag tänkte att jag kunde tjäna en hacka på dem. Men när vi kom dit brann huset och kamerorna var sönderslagna.

Några kongoleser anföll.

– Det blev eldstrid. Flera personer kom emot mig. Den förste hade en musköt. Det var han eller jag, säger Gert och visar muskötan som han har kvar hemma i lägenheten.

Totalt sköt han fem personer, varav två när de redan vänt om för att springa därifrån.

– Några av dem var bara 13-14 år.

Väl hemma i Sverige var det tänkt att livet skulle rulla på som vanligt igen för de före detta FN-soldaterna. Gert gick tillbaka till jobbet som kameraman på TV och

träffade en tjej. Men varje natt väcktes han av mardrömmar om dödsskjutningarna och han fick ständiga vredesutbrott. Han tyckte livet var jävligt, blev deprimerad och började dricka. Söka hjälp var inget för en karl.

– Jag tänkte att jag skulle gå med i Främlingslegionen. Jag tyckte att det var det enda jag kunde, att skjuta ner folk. Hela livet har jag tänkt att jag är en skit som inte är värd ett dugg.

Tre gånger försökte han ta livet av sig, men räddades. Sista gången låg han kvar på Södersjukhuset i nio månader för att lära sig att gå igen. På sjukhuset träffade Gert en kvinna. De förlovade sig, fick barn och flyttade till Helsingborg.

Men de nattliga mardrömmarna fortsatte att komma och det blev allt svårare att fungera normalt. Förhållandet sprack och han blev förtidspensionerad.

– Varje morgon undrade jag hur jag skulle klara mig igenom dagen.

Först 1980, nästan tjugo år efter tiden i Kongo, fastställdes att Gert Gustafsson led av kroniskt posttraumatisk stressyndrom. Ungefär samtidigt visade det sig att han sedan han kom hem från Kongo även haft den tropiska sjukdomen bilharzia, snäckfeber.

Men 1987 kom vändpunkten då han – till sin stora förvåning – blev frälst under ett tältmöte. Gud och Jesus var ju inget för honom.

– Men när prästen frågade vem som ville bli frälst stod jag först i kön. Natten efteråt var den första utan mardrömmar på 25 år. Tron har hjälpt mig 120 procent. Nu går jag i baptistkyrkan varje söndag. Men i natt,

efter att ha pratat om allt det här, kommer jag att drömma de gamla mardrömmarna igen. Det brukar hålla i sig i fyra dygn.

Genom åren har Gert föreläst om sin tro för Vietnamveteraner i USA. En veteran berättade om hur det varit att återvända till Vietnam och be om förlåtelse, och tanken att åka tillbaka till Kongo väcktes hos Gert.

Han började söka pengar och knyta kontakter. En viktig länk blev den kongolesiske pastorn Elie Kabwe, som bott 18 år i Sverige. Och efter fyra år av förberedelser landade Gert på Kongolesisk mark i januari 2006.

– I samma stund som jag klev av planet och möttes av den 30-gradiga värmen var det som om mitt posttraumatiska stressyndrom försvann, säger Gert Gustafsson.

I en baptistkyrka i Lubumbashi, 45 år efter tiden som FN-soldat, bad Gert Gustafsson om förlåtelse för de liv han tagit.

– Jag var kanonnervös. Men efter mitt tal fick jag församlingens, pastorernas och biskoparnas applåder och förlåtelse.

Efteråt blev han intervjuad av flera TV-bolag och inbjuden av olika officiella personer. Guvernören för Katangaprovinzen gav som officiell representant för det kongolesiska folket Gert Gustafsson förlåtelse för hans handlingar.

– Allt som hände har varit ett sår i mig som behövdes tvättas rent för att kunna läka. Förlåtelsen gör att jag nu kan gå vidare. Men det tar nog tjugo år till att bli hel, säger Gert som fyllde 71 under hösten 2008.

Har du förlåtit dig själv?

– Jag börjar göra det nu, efter snart 50 år.

LARS ÅKE VISAR VÄGEN UT

Lars Åke Lundberg är präst och hjälper kriminella människor att hantera sina liv. Tolvstegsprogram, moralisk inventering och riter kan hjälpa på vägen mot försoning.

PRÄSTEN LARS ÅKE Lundberg har arbetat med kriminella och missbrukare sedan 1993. Längre delade han sin tid mellan Österåkersanstalten, där han var fängelsepräst i sju år, och ett behandlingshem för beroende dit man kommer den sista tiden av ett långt straff.

– Det här är vanliga människor som gjort dumma saker. De är inte onda människor. Många har varit med om traumatiska upplevelser som de förträngt. Sedan har de självmedicinerat med droger och livet har gått överstyr, säger Lars Åke Lundberg som trots att han är pensionär fortfarande arbetar som andlig vägledare på behandlingshemmet och på ett nystartat ställe för unga flickor.

– Idag har straffen för grova brott blivit längre och hårdare, trots att forskning visar att det inte hjälper att bara låsa in människor, de behöver behandling också. Det finns så mycket hämndtankar i att bara låsa in, ingen förlåtelse.

Lars Åke Lundberg arbetar efter tolv-

stegsprogrammet. ”Man rotar inte så mycket i barndomen utan får verktyg att ta hand om sina känslor”. I tolvstegsprogrammet pratar man om att lämna sig till Gud. Men hur man definierar begreppet ”Gud” bestämmer var och en själv.

– De får själva ta ansvar för den Gud de vill tro på. Jag brukar fråga om de känt glädje, kraft eller vänskap sedan de kom till behandlingshemmet. Svarar de ja och kan beskriva ett tillfälle så menar jag att de har upplevt Gud i den stunden.

De intagna gör också en moralisk inventering och berättar om allt ont de har gjort, alla brott de begått.

– Det är inte så att jag bara lyssnar och säger att ”Gud förlåter dig”. Istället processar vi det här tillsammans. Vi diskuterar hur de ska gottgöra sina brott.

Vad är Guds förlåtelse?

– Att Gud accepterar oss fast vi gör dumma saker. Det är kärlek.

Hur går det till?

– De intagna har gått igenom hela sitt liv under en månads tid. Det avslutas med en rit då vi böjer knä tillsammans och personen ber syndabekännelsen och hänvisar till den skriftliga genomgången av sina brott. Sedan reser jag mig upp och lägger en hand på personens huvud och ger Guds förlåtelse.

– Jag kan tycka att det är svåra brott som de gjort. Men det här är mitt jobb. Det ska finnas någon som uttalar orden ”Gud förlåter dig”. Precis som det finns någon som kör buss.

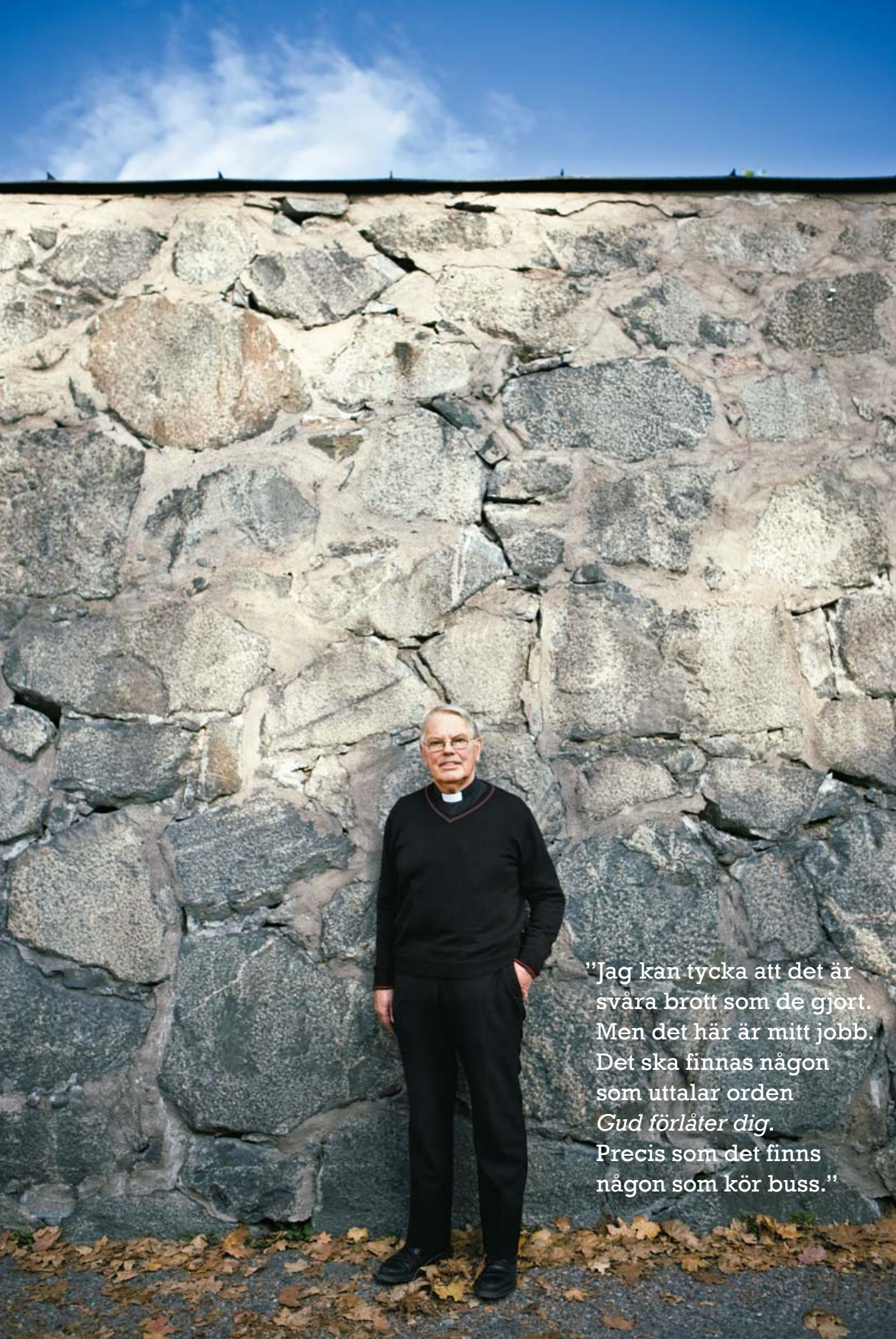
Hur känner de sig efteråt?

– En del är lättade. Andra kände sig för nervösa för att ta in vad som hände och vill göra om det efter en tid. Då gör vi det. Men Guds förlåtelse utplånar inte minnet. Det är ingen lobotomi jag håller på med, säger Lars Åke Lundberg.

Många av de kriminella missbrukare han arbetar med har även själva blivit utsatta för brott under sin uppväxt, ofta av närstående. I sin nya bok *I själens vinterdagar* (Libris) beskriver Lars Åke Lundberg en försoningsrit som han utformat. Den kan användas även om personen som utsatt en för något ont inte vill eller kan be om förlåtelse. I korthet går det till så att man skriver två olika brev – ett som beskriver allt det onda man utsatts för och ett som beskriver hur man hade önskat att personen hade behandlat en. Efter att ha läst det första brevet uttalar man orden: ”Jag förlåter dig, även om du inte ville be om förlåtelse, för jag vill inte leva med det här längre” och bränner brevet. Det andra brevet spar man.

– Det är lätt att fastna i det som hänt och att älta det i det oändliga. Men man måste försöka släppa det och försonas för att kunna välja sig själv och gå vidare i livet, säger Lars Åke Lundberg.

"Jag kan tycka att det är svåra brott som de gjort. Men det här är mitt jobb. Det ska finnas någon som uttalar orden *Gud förlåter dig*. Precis som det finns någon som kör buss."

FÄNGELSE&RELIGION:

- Alla fångar har enligt lag rätt att utöva sin religion.
- Varje anstalt har en nämnd för andlig vård.
- På de flesta fängelser finns det en präst från Svenska kyrkan och en pastor från någon av frikyrkorna på orten. På de större anstalterna kan det också finnas katolska och ortodoxa präster, muslimska imamer, m m.
- Det har funnits fängelsepräster sedan medeltiden i Sverige – för bikt, själavård och gudstjänster bland annat.

Källa:

Kriminalvården och Lars Åke Lundberg

JULKLAPPSTIPS:

Gå in på www.tjuvgods.se och köp julklappar gjorda av fångar på Sveriges anstalter!
När du handlar här gör du en social insats genom att visa att det går att tjäna pengar på hederligt arbete. Tjuvgods är en ideell förening som startat för att ge fångarna en meningsfull fritid.
Lars Åke Lundberg brukar ta upp kollekt till föreningen Tjuvgods.

SANNA OCH NATALIE ÅKTE DIT

Efter att ha åkt fast för snatteri erbjuds Sanna och Natalie medling. Tillsammans med samordnaren Angelique Stoor träffade de butikschefen i affären där de stulit och bad om förlåtelse.

TEXT MIA SJÖSTRÖM

FOTO ESTER SORRI

FÖRSTA GÅNGEN Sanna, 17, och Natalie, 16, snattade åkte de fast. Fem meter utanför dörrarna till butiken blev de tagna av civila vakter.

- Jag blev jätterädd och skämdes, säger Sanna.

- Vi var som i chock, säger Natalie.

De hade bara tagit småsaker. Men följderna blev stora. Besvikna föräldrar, polisförhör, rättegång och dom. Idag har de båda en prick i belastningsregistret och det går rykten om tjejerna där de bor.

- På ett sätt är det bra att vi åkte fast. Jag har utvecklats och lärt mig enormt mycket, säger Sanna.

- Bland våra kompisar ska man hata polisen. Men vi har lärt oss att polisen försöker hjälpa oss ungdomar till att få en bra

framtid. De poliser som vi träffade respekterade oss och försökte förstå oss, säger Natalie.

Redan under det första polisförhöret blev de erbjudna att delta i medling. Medling går ut på att ungdomar som begått ett brott får träffa den som utsatts för det.

- Gärningspersonen får ta del av konsekvenserna av sitt handlande och får en möjlighet att be om ursäkt. Den brottsutsatte kan få svar på sina frågor om varför. Men det är inte säkert att den som utsatts för ett brott vill vara med, säger medlingsamordnaren Angelique Stoor.

Hon följde med Natalie och Sanna när de åkte tillbaka till butiken för att träffa butikschefen i en medling.

- Jag var nervös innan. Jag visste inte om butikschefen skulle börja skrika. Men vi blev bra bemötta, säger Sanna.

Tjejerna fick förklara hur snatteriet hade gått till och sa förlåt. Butikschefen accepterade ursäkten och sa att de var välkomna tillbaka till butiken.

Hur kändes det efteråt?

- Tyngden och alla hemska känslor i hjärtat lättade, säger Natalie.

- Det kändes som att allt äntligen var över. Det blev som ett avslut. När vi kom ut ur butiken var det blå himmel och vi pustade ut båda två och kände oss lättade, säger Sanna.

De har fått jobba på att återvinna förtroendet hos sina föräldrar och först nu, ett halvår efter snatteriet, börjar det kännas som vanligt igen.

- Mitt liv vändes upp och ner och blev pannkaka av det här. Jag har mått så dåligt och det var svårt med skammen. Fortfarande kan jag skämmas lite när jag går in i en butik, säger Sanna.

- Tänk på att aldrig snatta. Det är pinsamt och grymt dålig stil. Om du ändå gör det och åker fast, ta medling. Det är det bästa jag har gjort, säger Natalie.

Fotnot: Sanna och Natalie heter egentligen något annat.

MEDLING:

- Medling ska enligt lag erbjudas när brott har begåtts av ungdomar under 21 år.
- En förutsättning för medling är att gärningen är polisanmäld och att den misstänkte har erkänt delaktighet i händelsen.
- Medling är frivillig för båda parter.
- Först träffar medlaren gärningspersonen och bedömer dennes inställning till medling. Om gärningspersonen visar god vilja är nästa steg att kontakta den brottsutsatte. På dessa två separata möten förklaras vad medling innebär och hur man betar sig. Själva medlingen kan avslutas med att parterna sluter ett avtal, exempelvis hur de ska bete sig om de ses på stan.
- Medlingsverksamheten i Roslagen är resultatet av samverkan mellan polis, åklagarmyndighet och socialtjänst i Danderyd, Täby, Vallentuna, Österåker och Vaxholm.

Källa: Danderyds kommun och Angélique Stoor.

FÖRLÅT!

Det är mänskligt att fela. Att be om förlåtelse kan ställa mycket till rätta.

– **ALLA GÖR VI FEL**, det är att vara människa. Vi hamnar i olika lägen i livet då vi inte är fullkomliga och gör mindre bra saker. Men förlåtelsen för det vi har gjort gör att vi kan börja om på nytt, säger kyrkoherde Staffan Hellgren.

– Kyrkan är en plats där förlåtelsen förvaltas och kan ges vidare. Varje gudstjänst inleds med en kort reflektion över vad vi gjort den gångna veckan. De saker som inte i alla lägen var rätt och riktiga kan vi be om förlåtelse för. Det blir som att man nollställer sig varje söndag, tvättar sig ren och blir fräsch, ny och befriad. Så får man ta nya tag och försöka leva så gott man kan, fortsätter Staffan Hellgren.

Har man som kristen något slags frikort att fortsätta göra fel?

– Nej. Ska man få Guds förlåtelse måste man förstå och ångra vad man gjort.

Förlåter Gud allt?

– Ytterst finns det en förlåtelse för allt. Men det betyder inte att man inte måste ta sitt straff. Man kan bli tvungen att till och med sitta i fängelse för något man gjort, men ändå bli förlåten av Gud om man inser vidden och konsekvensen av sin handling. Det är där skulden kommer in. Man kan bli förlåten som människa men ändå alltid ha

skuldkänslor för det man gjort. Dem får man försöka bära, bearbeta och försonas med.

Men ofta, menar Staffan Hellgren, blandar vi ihop skulden vi känner över en ond handling, med skam.

– Att känna skuldkänslor är sunt, de talar om för oss när vi handlat på ett felaktigt sätt. Men skammen ska vi försöka arbeta oss bort ifrån. Vi har överdrivet höga krav på oss själva och känner skam när vi tycker att vi misslyckas med att leva upp till andras, och egna, förväntningar på hur vi borde vara.

Lika viktig som Guds förlåtelse är att vi kan förlåta varandra – och oss själva.

– Det kan vara förlösande att få höra – eller själv säga – förlåt. Det blir som att öppna en dammlucka. Men många lever hela sitt liv i väntan på att få höra det ordet från någon nära. Det kan ta hela livet ifrån en. Det gäller att inte gräva ner sig och bli bitter, säger Staffan Hellgren.

– Jag tror att förlåtelsen är den enda vägen framåt. Se på Nelson Mandela som efter alla år i fängelse, istället för att hämnas de vita, kommer ut och vill försonas. Det är ett lysande exempel på hur förlåtelse kan skapa kraft. Ibland är det det enda sättet att lösa upp knutar.

MÖTET

Vilket liv det blev!

Många vill att Svenska kyrkan ska vara sig lik, en traditions- och kulturbärare i första hand. **Om någon utmanat detta så är det Ma Oftedal.** Under sin tid som präst har hon ordnat gudstjänster med graffiti och hip-hop, uttalat sig om biskopars sexualrädsla och intresserat sig för nyandliga fenomen som healing och schamanism.

DET SÄGS IBLAND lite elakt att Svenska kyrkan styrs av två organisatoriska principer. Den ena är ”så här har vi alltid gjort” och den andra ”så där har vi aldrig gjort”. Även människor som sällan eller aldrig går i kyrkan kan bli djupt engagerade om man försöker ändra eller förnya. Om någon utmanat detta så är det Ma Oftedal. Många minns henne kanske som prästen som mot slutet av nittiotalet för en tid förlorade sin rätt att vara präst för att hon lät en frikyrkopastor genomföra en ceremoni som Ma själv hävdar var en förnyelse av hennes ursprungliga barndop i Svenska kyrkan, men som hennes kritiker bedömde vara ett omdop. Och den som döper sig i ett annat samfund kan inte samtidigt vara präst i Svenska kyrkan. Kanske att man också tog tillfället i akt att näpsa Ma Oftedal som med sina uttalade nyandliga intressen, sin antiauktoritära hållning och sin profil som kändispräst ansågs besvärlig och udda. Har hon ångrat sin öppna attityd till tron, när hon fått så mycket kritik och till och med blivit ifrågasatt som präst?

– Jag tror inte att det är något som är möjligt att ångra. Min öppna och sökande

inställning till andlighet har från första början varit en sådan stor del av mig själv och en sådan viktig drivkraft.

– Jag är uppväxt i en väldigt sekulariserad miljö, och när jag under min utbildning, först till pastor, sedan till präst i Svenska kyrkan, mötte teologin så handlade det mycket om att underordna sig auktoriteter och acceptera vad andra menade var rätt tolkning av bibeln, rätt tro, rätt moral, en riktig gudsbild. För mig var det självklart och nödvändigt att vara nyfiken och att ställa frågor: ”Varför är det riktigt att tolka bibeln på just det här sättet och inte på ett annat? Hur tänker de människor som har en annan tro än den jag har lärt mig är rätt? Och om Gud är allsmäktig och god, varför är våra bilder av Gud så ofta begränsande och utestängande?” Att inte ställa de frågorna skulle ju ha varit som att sluta andas, sluta leva, så därför kan jag heller inte ångra dem.

– Jag tror tvärtom att det är min kallelse att vara en människa som forskar i tron utan fördomar. Sedan har jag kanske inte alltid förvaltats den kallelsen på bästa sätt, men ”välkommen till mänskligheten” säger

jag till mig själv (skratt). Om jag hade vetat bättre och kunnat göra annorlunda än vad jag gjorde så hade jag också gjort det. Men jag var ju den jag var, med den kunskap och erfarenhet som jag hade då och gjorde mitt bästa utifrån mina förutsättningar vid den tidpunkten. Det viktigaste som människa är inte att göra allt rätt, utan att göra så gott man kan. Att vara *good enough* räcker, också för mig. Men *shit* vilket liv det blev! (skratt).

– Jag tror också att en del av kritiken mot mig bottnar i att det i många kristna sammanhang fortfarande finns föreställningar om att det kan vara skadligt att tro på fel sätt, som har med den gamla tanken på att världen är dualistisk att göra, att kärleken i världen alltid hotas av mörka makter. Och om man tror så kan det förstås upplevas som hotande att öppna sig för andra kulturers andlighet eller att tro ”fel”. Men en av mina stora förebilder i livet är Ronja Rövardotter. Varje gång som någon säger till henne att något är farligt, att akta sig för vargar och vildvitrar, så måste hon dit och själv ta reda på om det verkligen är så farligt som man säger. Och även om hon

hamnar i knipa ibland så får hon också uppleva många gånger att rädslan faktiskt varit överdriven. Att det var rädslan i sig som skapade det farliga.

– Jag har också en sådan orubblig tro på Guds allmakt. Jag kan omöjligt tro att det kan finnas något som kan vinna över eller förstöra Guds kärleksfulla väsen. Och om man tror det behöver man inte vara så rädd.

Ungefär ett år efter att hon blivit avstängd fick Ma Oftedal rätt i sak och återinsattes i prästämbetet och hon är alltså

fortfarande präst i Svenska kyrkan. Även om det var länge sedan hon hade en tjänst där så har hon hela tiden arbetat som präst ideellt, fungerat som själavårdare, förrättat dop och vigslar. Idag är hon också verksam som författare och flitigt anlitad föredrags-hållare som har specialiserat sig på etik, stresshantering och utbrändhet. Härom-året skrev hon *Själaväktarna*, en bok om hur man praktiskt kan tillämpa andlighet för att få en bättre livskvalitet. Hur ser hon på förlåtelse?

Är det viktigt att kunna förlåta?

– Nej, det tycker jag inte. Det kan ju vara viktigt för en själv om man har hamnat i ett läge där det agg eller den besvikelse man bär på försvårar ens liv. Något som är viktigare än att till varje pris kunna förlåta tycker jag är att fundera på vad man behöver göra för att kunna gå vidare i livet för att inte längre plågas av det som hänt i det förflutna.

– Häromveckan träffade jag en kvinna som var förtvivlad. Varje dag tänkte hon på sin mor och hur hon inte kunde förlåta henne sådant som hänt i barndomen och nu ville hon veta hur hon skulle göra för att förlåta. När jag sa att jag inte tyckte att hon skulle förlåta sin mamma, som faktiskt betett sig som ett svin, blev hon nästan arg på mig och sa ”Du menar alltså att jag har gått här i alla år och plågat mig själv för att jag inte kan förlåta, och så behöver jag inte göra det!”

– En anledning till att vi tycker att det är svårt att förlåta, tror jag, är att vi har fått en bild av förlåtelse förmedlad till oss som är omöjlig att efterleva; bilden av att det är vår plikt att förlåta villkorslöst och direkt. Men att förlåta enligt den definitionen är ju att göra våld på sig själv. Är man inte ett helgon så går det ju helt enkelt inte, så endera misslyckas vi eller så tvingas vi korrumpas eller ljuga för oss själva. Därför tror jag att det är viktigt att vi omdefinierar förlåtelse och ger oss själva tillåtelse att förlåta i den takt som verkligen är sann för oss; mycket eller litet, omedelbart, bitvis eller inte alls. Att vi inte manipulerar oss själva därför att Bibeln, kyrkan eller den allmänna moraluppfattningen säger det. Jag brukar be till Gud och berätta att jag inte kan förlåta just nu, att jag behöver tid. Men också att jag vill vara öppen för att förlåtelse ska kunna ske, jag vill så ett förlåtelsefrö som kan gro inombords.

– Det är också helt OK när vi inte kan förlåta. Gud kan förlåta allting och det är

”En anledning till att vi tycker att det är svårt att förlåta, tror jag, är att vi har fått en bild av förlåtelse förmedlad till oss som är omöjlig att efterleva; bilden av att det är vår plikt att förlåta villkorslöst och direkt.”

det viktigaste för att livet ska röra sig framåt. Det är min hundra procentiga övertygelse, att Gud kan förlåta absolut allting, så när vi själva inte kan förlåta kan vi lämna det till Gud.

Jag upplever att det kan vara ännu svårare att förlåta sig själv än att förlåta andra.

– Jag tror mycket på biktens kraft. Att det finns någonstans att gå med allt man lider av att ha gjort och att man där kan lägga fram det så ärligt man kan och få ta emot förlåtelse från Gud, som förlåter också det jag själv eller andra människor inte kan förlåta. Det är heller inte, tänker jag, så stor skillnad mellan att ”ha ont” och ”ondska”. Att vi gör fel kommer sig oftast av att vi lider, så många gånger kanske vi borde be ”hela mina sår”, istället för att be om förlåtelse.

– Sedan tror jag att det är viktigt att fråga sig själv om man innerst inne verkligen vill bli förlåten. Kanske finns det sjukdomsvinster med att fortsätta att låta samvetet plåga en. Det kan till exempel kanske vara lättare att leva med en identitet som någon som har gjort fel, fel, fel än att släppa taget om skuldbördan och kanske inte alls veta vem man är längre.

– För mig har det också varit viktigt att inse att jag faktiskt inte är universums centrum. (skratt). Att hur mycket jag än gjort bort mig så är det faktiskt ingen annan som bryr sig särskilt mycket. Andra människor har en massa annat att tänka på än hur tokigt jag betett mig. Det är väldigt

befriande. Man går omkring och klandrar sig själv och känner sig på sätt och vis oändligt betydelsefull på grund av det man gjort fel, som att världen hotar att gå under på grund av just mig. Men när man fattar att man egentligen är ganska perifer i andras ögon, då kan man också själv få ett rimligare perspektiv på saken och fortsätta med sitt liv istället.

Att riskera ditt prästämbete, alla skriverier och all kritik i samband med det som hände måste ha tagit dig hårt ändå. Har du kunnat förlåta?

– Det var hårt förstås. Brutalt hårt. Och naturligtvis har jag varit förtvivlad och sörjt som en galning. Och jag har varit arg och hämndlysten. Men även om jag fortfarande tycker att det var fel i sak att jag blev av med mitt ämbete, så kan jag idag också se att det fanns en mening i det som hände. Jag har lärt mig massor om mig själv. Då, för tio, femton år sedan, tyckte jag förstas att jag hade ett ärligt uppsåt och inte ville någon illa, men idag kan jag se att det inom mig också fanns ett lite barnsligt trots mot auktoriteter. Och att jag drevs av ett enormt behov av bekräftelse, som jag såg till att hela tiden fylla genom att vara med i lekprogram i tv och genom att vara den här radikala och okonventionella prästen som bröt med det gamla. Jag fick ju otroligt mycket uppmärksamhet, och idag kan jag tänka att om jag hade fått fortsätta som jag gjorde så kanske framgången, högmodet och bekräftelsebehovet hade fört

mig ut på tunna isar. Jag vet inte. Nu har jag istället fått lära mig att leva utan att hela tiden söka andras gillande. Och det är jätteskönt att få finnas utan att behöva vara i fokus och motsvara människors förväntningar.

– Och viktigast av allt är kanske att jag aldrig någonsin känt att jag blivit fräntagen Guds kärlek. Tvärtom, jag har verkligen känt mig buren genom det hela.

Du säger till och med att du väldigt gärna vill arbeta som präst i Svenska kyrkan igen.

– Att var präst är oerhört viktigt för mig, att få vara med och förmedla Guds kärlek och att gestalta meningsfulla sammanhang kring det existentiella. Och jag tycker att det finns en sådan styrka i Svenska kyrkan, hur tråkig den än kan te sig, i att den just inte är personlig. Och med opersonlig menar jag inte något som är kallt, utan tvärtom något som är väldigt förlåtande.

– I många nya och karismatiska samsfundsriktningar är det personliga och individen så i fokus. Tron står och faller med *min* tro, *min synd*, med *min* förlåtelse. Det ligger ju också i tiden som är så individualistisk. Svenska kyrkan däremot är en frizon där människan istället kan vila i en ritual som är uråldrig och gemensam, och i gemenskap med andra. Och det stora är vad Kristus har gjort för hela världen, för hela mänskligheten. Det befriar mig från allt fokus på mig själv. Det är motsatsen till det som förkunnas så mycket nuförtiden, att allt är beroende av min egen prestation.

Välkommen

KREATIVA KURSER

Keramik

Keramikverkstad finns.
(Just nu kö till kurserna).

Ikonmålning

Ledare: Pyret Sellberg,
Kostnad: 1 000 kr för 10 gånger
exklusive materialkostnad.
Start 28/1, 18.00-21.00,
Plats: Vagnslidret Sättraängs-
kyrkan.

Akvarellmålning

Kostnad: 300 kr för 8 gånger,
varannan vecka.
Start 21/1, 9.30-12.30,
Vagnslidret Sättraängskyrkan

Anmälan till samtliga

kreativa kurser: Rut Niska
Säfström, 08-568 957 36

BARN

Kyrkans förskola, 1-5 år

I våra hemtrevliga lokaler med
fin lekplats erbjuder vi förskola
där musiklek och uteliv är en
del av vår profil. Kristen tro
finns med på ett naturligt sätt
och varje förskola har "sin"
präst och musiker som utifrån
barnens perspektiv och villkor
för samtal om livets viktiga
frågor. Heldagsomsorg i
Djursholms församlingsgård,
Enebykyrkan och Petruskyrkan.
Avgift: Maxtaxa.
Ålder: 1-5 år.
För ytterligare information
kontakta förskolechef Elisabeth
Klang Mattsson, 08-568 957 16,

Öppna förskolan

Kontakt: Ann-Sofi Silander
0739-84 39 75.

Klapp och klang, 3-4 år

Danderyds församlingsgård
Fredagar 15.15-15.50
Ansvarig: Erna Scherwin
070-209 48 24.

Vardagsgudstjänst för små och stora

Djursholms församlingsgård

En torsdag i månaden, 9.30.
29/1, 12/3, 16/4, 14/5.
Präst Johanna Keck.

Petruskyrkan

Torsdagar 9.30,
22/1, 19/2, 2/4 och 14/5.
Präst: Lisa Axelsson Runeborg.

Söndagsgudstjänst med små och stora

Danderyds kyrka

1/2, 8/3 och 10/5, 11.00.
Präst: Lisa Axelsson Runeborg.

Djursholm kapell

Söndag 15/2, 29/3 och 27/4, 11.00.
Präst: Johanna Keck,
Ingrid von Heijne.

Petruskyrkan

Söndagar 15/2, 5/4 och 24/5 10.00.
Präst: Lisa Axelsson Runeborg.

Söndagskola i Enebyberg

Söndagar 11.00.
Start i mitten av januari
i Enebykyrkan.
Kontakt: Emma Rudäng,
08-758 44 54.

SCOUTING

Som scout lever man friluftsliv
och lär sig allt från att göra upp
eld och knyta knopar till att
vara en god kamrat och ha kul
tillsammans med sin patrull.
Årskurs 4-6, tisdagar 18.30-
20.00, med start i mitten av
januari i Enebykyrkan.
Kontakt: Emma Rudäng,
08-758 44 54.

Nyingscout

Årskurs 1-3
måndagar 18.00-19.00.
Start i mitten av januari i
Enebykyrkan.
Kontakt: Emma Rudäng,
08-758 44 54.
www.kyrkanienebyberg.se

UNGDOM

Konfirmation

Är du född 1994 och funderar
på att konfirmera dig?
Det kan finnas reservplatser
kvar på konfirmationslägren
på sommarlov.
Kontakt: lotta.gunnarsson@
svenskakyrkan.se

Svenska Kyrkans Unga

Petruskyrkan i Stocksund är
mötesplatsen för unga i
Danderyd efter konfirmationen.
Svenska Kyrkans Unga träffas
här varje torsdag utom under
skollov.
Vi inleder med ungdomsmässa
19.00, start 15/1.
Kontakt: Jennie Wall
08-568 95 719.

Stifts ungdomshelg

Förutom torsdagskvällarna i
Petruskyrkan kan du som är
ung se fram emot stifts-
ungdomshelgerna på Graninge
23-25/1 (15-17 år) samt 6-8/2 (18+).
Kontakt: Lotta Gunnarsson,
08-568 957 43.

Mässa i klarspråk

I arbetet med "Mässa i klar-
språk" är processen lika viktig
som resultatet!
Vi tar oss tid att fundera över,
och formulera vad texterna i
mässan egentligen betyder för
oss som unga idag. Tillsammans

skriver vi ny text och musik till
de olika delarna i mässan.
För ungdomar 15-25 år. Tisdagar
jämnta veckor i Petruskyrkan,
start 20/1, 18.00-21.00
Kontakt: ungdomsmusiker
Johan Larsson, 070-263 99 45,
johan.larsson@svenskakyrkan.se,

Tonår

Programkvällar för dig som
är 13 år och uppåt.
Fredag 19.00 i Enebykyrkan,
start i mitten av januari.
Kontakt: 08-758 44 54.
www.kyrkanienebyberg.se

20+

Kvällar för dig över tjugo år.
Söndagar i Enebykyrkan.
Start i mitten av januari.
Program se hemsidan.
www.kyrkanienebyberg.se

VUXNA

Studiekväll i Enebykyrkan

En söndag i månaden 19.00
läser vi Runar Eldebos bok
Tillbaka till Jesus.
Kontakt: Christina Molin,
08-758 66 52.

Andlig vägledning

Har du tröttnat på att skrapa
på ytan...? Längtar du efter
något mer? Är det dags att ta
din andliga resa vidare ett steg?
Välkommen till andlig vägled-
ning inspirerad av Ignatius av
Loyola, ledd av Monika Regnfors
Sjörén.
Varannan torsdag 19.15.
Start 15/1 i Sättraängskyrkan,
Sjöbergsvägen/Sättra prästgård.
Kontakt: Monika Regnfors
Sjörén, präst, 070-740 65 66 eller
monika.regnfors.sjoren@
svenskakyrkan.se

Andlig vägledning, fortsättningskurs

Varannan tisdag 19.00 med start 20/1 i Danderyds kyrka.
Kontakt: Monika Regnfors Sjörén, präst, 070-740 65 66 eller monika.regnfors.sjoren@svenskakyrkan.se

Kreativ Retreat

För vila och inspiration Under en stilla dag i fridfull tystnad mediterar vi, skriver, målar och firar mässa.
Plats: Petruskyrkan lördagen 14/2, 10.00-18.00.
Kostnad: 300 kr.
Lunch, kaffe och middag ingår.
Kontakt: Sjukhuspräst Kjell Casserfelt, 08-568 957 46 eller komminister Monika Regnfors Sjörén, 070-740 65 66, monika.regnfors.sjoren@svenskakyrkan.se

En väg till återhämtning

i samarbete med Sensus!
Delta i en grupp där vi diskuterar friskvård och vad man kan göra för att hålla sig frisk med hjälp av mat och motion. Vi kommer också att tala om vikten av att tänka "rätt", det vill säga olika förhållningsätt till livets prövningar. Vi tränar qigong. Start: 23/1, fredagar 14.00-16.00, jämna veckor.
Kostnad: 1 000 kr, 8 gånger
Ledare: Marianne Wilöf
Andrum, Mörby centrum, plan 5
Kontakt: församlingspedagog Rut Niska Säfstrom, 08-568 957 36 eller rut.niska.safstrom@svenskakyrkan.se

Livsberättelsegrupp

Vuxendialog är ett sätt att mötas, att få dela det som

berör och ligger nära till livet. Tydlig struktur och metodik ger var och en utrymme att tala, lyssna och reflektera.
Torsdagar ojämna veckor, 16.00-17.30 sex gånger, start 29/1. Andrum, Mörby C. Ledare Ann-Mari Andersson och församlingspedagog Rut Niska Säfstrom. Ingen kursavgift.

Drömmens verklighet

Drömgruppen arbetar utifrån Montaque Ullmans metod.
Fredagar 13.00-15.00 ojämna veckor, start 16/1, 300 kr, 8 gånger.
Ledare: Annika Bengtsson.
Andrum, Mörby centrum
Kontakt församlingspedagog Rut Niska Säfstrom, 08-568 957 36 eller rut.niska.safstrom@svenskakyrkan.se

Qigong, Mörby centrum

Måndagar 10.45-11.30, Start 19/1, 300 kr, 8 gånger.
Ledare: Annika Bengtsson
Andrum, Mörby Centrum
Kontakt församlingspedagog Rut Niska Säfstrom, 08-568 957 36 eller rut.niska.safstrom@svenskakyrkan.se

Qigong, Enebyberg

Kontakt: Inessa Rejer, 08-758 66 52.

Gymnastik i Danderyds församlingsgård

Onsdagar 10.00-11.00, (Måndagsgruppen är fullbokad.) Start i mitten på januari.
Kostnad: 150 kr.
Ledare: Helene Tamm
Kontakt: Inessa Rejer, 08-568 957 21.

Kvinnodialog

Söker du efter ett sammanhang för utbyte av tankar om livet, tro och tvivel? Välkommen till vår grupp som träffas i Vagnslidret Sätträängskyrkan på lördagarna 24/1, 28/2, 28/3, 25/4 och 23/5, 10.00-12.00.
Kontakt: Lisbeth Cassemar, 08-755 86 88.

Lovsång och bönegrupp

Ett tillfälle då vi ber för vår församling, kyrka och omvärld.
Tisdagar 19.30, var fjärde vecka, start 27/1-19/5.
Plats: Vagnslidret Sätträängskyrkan.
Kontakt: Lennart Rapp, 08-644 48 72.

Män emellan

Samtalsgrupp för män.
En plats där man kan byta erfarenheter om livet och om sin tro. Sätträ prästgård, Gula rummet, 10.00-12.00
Dagarna 10/1, 31/1, 21/2, 14/3, 4/4, 25/4, 16/5 och 6/6
Kontakt: Johan Olsson, 753 37 76, 070-249 00 75.

TRÄFFPUNKTER

Andrum

Öppen verksamhet med rum för stillhet, enskilda samtal, musiklyssning, lunchföredrag, handmassage med mera.
Måndag-tisdag 12.00-16.00, med andakt 12.00- ca 12.15.
Start: 12/1.
Plats: Mörby centrum, plan 5.
Kontakt: Rut Niska Säfstrom, 08-568 957 36.

Afternoon tea

Föreläsningar, andakt och musik.

Varje onsdag 14.00-15.30 i matsalen på Kevinge äldreboende. Start 21/1.
Kontakt: Rut Niska Säfstrom, 08-568 957 36.

NYHET!

Trivselklubben i Stocksund

Samvaro med kaffe, musik, samkväm och andakt.
En torsdag i månaden 13.00, start 15/1 (julgransplundring) Petruskyrkan i Stocksund.
Kontakt: Rut Niska Säfstrom, 08-568 957 36

Livsglädje

Program, servering och andakt
Tisdagar 14.00, 10/2, 10/3 och 21/4 i Enebykyrkan.
Kontakt: Ragnar Karlsson, 08-510 501 73.

Aupair meeting

Djursholms församlingsgård International group. A place where you can get to know other aupairs, learn from each other, have a coffee and a laugh... Marianne Wilöf will support you in discussions about aupairs' work situation.
Thursdays 7 pm.
Contact: Marianne Wilöf, 070-529 69 22.
First meeting 22/1.

Tillsammans

Program, andakt och kaffe i Enebykyrkan fredagar 12.00.
Kontakt: Inessa Rejer, 08-568 957 21.
Fredag 23/1 föreläser professor Lars-Göran Nilsson, från Stockholms universitet om minnesforskning.

Konserter och gudstjänster

KONSERTER

Adventsmusik

Danderyds kyrka

Söndag 30 november 19.00
Danderyds kyrkas kammarkör,
dirigent, Erna Scherwin.

Julkonsert

Djursholms kapell

Lördag 6 december 16.00
Kapellkören och
Cecilia, Ingrid och Ingemar
von Heijne.

Söndag 7 december 16.00

Petruskyrkan

Petruskören, dirigent
Erna Scherwin.

Söndag 7 december 19.00

Danderyds kyrka

Kammakören Cantare,
dirigent Niclas Bertell.

Söndag 14 december 16.00

Danderyds kyrka

Danderyds kyrkokör,
dirigent, Rikard Karlsson.

Julkonsert

Söndag 14 december 19.00

Enebykyrkan

Vi sjunger in julen med
Enebykyrkans kör och
dirigent Urban Westerlund.

Gudstjänst i vardagen

Onsdag 17 december 19.30

Enebykyrkan

Kjell Fagéus, klarinett,
Urban Westerlund, piano

Söndag 21 december 16.00

Danderyds kyrka

Danderyds kyrkas
vokalensemble,
dirigent Rikard Karlsson.

SJUNG I KÖR

Kyrkokören I Danderyd

Tisdag 19.30-21.30
Övar i Danderyds
församlingsgård.
Körledare: Rikard Karlsson,
organist, 08-568 957 07.

Danderyds kyrkas kammarkör

Onsdag 19.30-21.30
Kören övar i Danderyds
församlingsgård.
Körledare: Erna Scherwin,
kantor, 08-568 957 06.

Petruskören

Torsdag 19.15-21.15
Kören övar i Danderyds
församlingsgård.
Körledare: Erna Scherwin,
kantor, 08-568 957 06.

Danderyds vokalensemble

Torsdag 18.15-21.00
Kören övar i Danderyds
församlingsgård.
Körledare: Rikard Karlsson,
organist, 08-568 957 07.

Körer för barn och ungdomar

Minikören: barn 5-7 år,
fredag 16.00-16.45.
Barnkören: Från 8 år,
onsdag 16.00-16.45.
Flickkören: Från 10 år,
torsdag 15.30-16.30.
Ungdomskören:
fredag 17.00-18.30.
Körledare för samtliga barn-
och ungdomskörer är
kantor Erna Scherwin,
08-568 957 06.
Kören övar i Danderyds
församlingsgård.

Djursholms kapell

(körerna övar i Djursholms
församlingsgård)
Barnkören: 8-10 år,
tisdag 15.45-16.30
Kapellkören: blandad vuxenkör,
tisdag 19.30-22.00
Kontakt: körledare Ingrid von
Heijne, 070-676 37 83

Enebykyrkan barnkör

Tisdagar 16.00-17.00
Dirigent, Jenny Carlsson
Kontakt: 0733-62 18 82

Enebykyrkans kör

Onsdagar 19.00.
Kontakt: Urban Westerlund,
070-640 71 39.
www.kyrkanienebyberg.se

Läs mer om vår körverksamhet
på www.svenskakyrkan.se/danderyd

Födelsedagsfest!

Födelsedagsfesten den 21/4,
13.00, Gästabudssalen,
Danderyds församlingsgård
(Klockargårdsvägen 2).
Festen är för dig som under
andra hälften av 2008
har fyllt eller ska fylla 80, 85,
90, 95 och 100 år.
Vi bjuder på andakt, buffé,
och ett program med
övertaskningar. Ta med dig
en vän eller anhörig.

Anmälan växel 08-568 957 00.

GUDSTJÄNSTER

FÖRSTA ADVENT

Danderyds kyrka

9.00 Gudstjänst med små och
stora, Lisa Axelsson Runeborg,
barnkörerna.

11.00 Högmässogudstjänst,
Staffan Hellgren, Monika
Regnfors Sjören, Danderyds
kyrkokör och vokalensemble.

Djursholms kapell

11.00 Gudstjänst, Ulrika
Aspenberg, Kapellkören

Enebykyrkan

11.00 Gudstjänst, Johanna
Keck, Christina Molin,
Catharina Björnstedt

JULAFTON

Danderyds kyrka

10.00 Samling vid krubban,
Monika Regnfors Sjören, Lisa
Axelsson Runeborg
17.00 Julbön, Staffan Hellgren
23.30 Julnattsmässa, Jennie Wall

Djursholms kapell

10.00 Samling vid krubban,
Johanna Keck, barnkören.
16.00 Julbön, Christina
Odenberg.

23.30 Julnattsmässa,
Annika Wirén

Enebykyrkan

10.00 Samling vid krubban,
Emma Rudäng mfl
23.30 Julnattsgudstjänst,
Carl-Åke Söderberg
Enebykyrkans kör

Sätraängskyrkan

23.30 Julnattsmässa,
Magnus Ludvigson

Petruskyrkan

10.00 Samling vid krubban,
Kjell Casserfelt
17.00 Julbön,
Georgina Fornhammar

JULDAGEN

Danderyds kyrka

7.00 Julotta, Staffan Hellgren

Djursholms kapell

7.00 Julotta, Lena Fagéus,
Kapellkören

Sätraängskyrkan

15.00 Juldagsmessa,
Monika Regnfors Sjören

ANNANDAG JUL

Danderyds kyrka

Sammanlyst till Enebykyrkan

Enebykyrkan

11.00 Gudstjänst,
Christina Molin

28 december

Danderyds kyrka

11.00 Högmässa,
Kjell Casserfelt

NYÅRSAFTON

Danderyds kyrka

18.00 Nyårsbön,
Christina Molin

Djursholms kapell

17.00 Nyårsbön,
Lars Åke Lundberg

Enebykyrkan

17.00 Nyårsbön,
Christina Molin

NYÅRSDAGEN

Danderyds kyrka

11.00 Högmässa,
Monika Regnfors Sjören

SÖNDAG EFTER NYÅR

Danderyds kyrka

11.00 Högmässogudstjänst,
Stefan Bendtz

TRETTONDAG JUL

Danderyds kyrka

16.00 Musikgudstjänst,
Jennie Wall

Djursholms kapell

11.00 Högmässa, Rolf Larsson

ÖVRIGA TIDER FÖR GUDSTJÄNSTER

Danderyds kyrka

Djursholms kapell

Enebykyrkan

söndagar 11.00

Sätraängskyrkan

Kvällsmässa, torsdagar 18.30

Petruskyrkan,

Ungdomsmässa, torsdagar 19.00

GUDSTJÄNSTER

annonseras i Stockholms
Stifts gudstjänstansons
i DN och SvD

PÅ FREDAGAR

[www.svenska.kyrkan.se/
danderyd](http://www.svenska.kyrkan.se/danderyd)
Kyrkrösten 08-568 957 34

Ny målaresa till Assisi

På hösten 2008 åkte vi till den medeltida staden Assisi i Italien och målade och mediterade. Vi bodde i kloster med utsikt över hela dalen. Det blev så lyckat att vi gör om det till hösten. Preliminära datum: 22/9 -28/9. Resa och del i dubbelrum inklusive frukost ca 8 000 kr.

Kontakt: Monika Regnfors Sjören, 070-740 65 66 eller monika.regnfors.sjoren@svenskakyrkan.se

KONTAKTA OSS

Svenska kyrkan i Danderyd

Växel: 08-568 957 00

måndag, tisdag, torsdag
och fredag 9.00-12.00

Onsdag 13.00-15.00

Adress: Box 2021,

182 02 Danderyd

Fax: 08-568 957 28

[www.svenskakyrkan.se/
danderyd](http://www.svenskakyrkan.se/danderyd)

Danderyds församlingsgård

Expedition, Klockargårdsv. 2

Gudstjänstinformation

08-568 957 34.

Kyrkogårdsförvaltning

Chef Per Laving,

08-568 957 40,

fax 08-568 957 92.

Informatör

Camilla Belusa, 08-568 957 08.

Församlingspedagog

Rut Niska Säfström,

08- 568 957 36.

Församlingsassistent

Lotta Gunnarsson,

08- 568 957 43.

Förskolechef

Elisabeth Klang Matsson,

08-568 957 16.

VÅRA KYRKOR

Altorps kapell, Ymervägen 55,

Djursholm, 08-755 44 86,

Danderyds kyrka, Angantyrsv.

Danderyd, 08-568 957 64.

Djurholms församlingsgård,

Bragev. 32 A, Djursholm

08-568 957 56.

Djursholms kapell, Danav. 9,

Djursholm 08-755 37 83.

Enebykyrkan, (samarbetskyrka)

Enebytorp, 08-758 66 52.

Petruskyrkan, Kyrkv. 27,

Stocksund, 08-568 957 64.

Sätraängskyrkan, Sjöbergsv.

Danderyd 08-568 957 64.

Sjukhuskyrkan,

Danderyds sjukhus.

Växel: 08-655 50 00

Exp: 08-655 67 79.

Kyrkoherde

Staffan Hellgren, 08-568 957 01,
070-625 13 15 (sms/mms).

Präster

Lisa Axelsson Runeborg,

08-568 957 42, 070-248 85 14.

Johanna Keck, 08-568 957 20,

076-821 11 71.

Magnus Ludvigson,

08-568 957 23, 070-778 77 45.

Monika Regnfors Sjören

08-568 957 22, 070-740 65 66

Jennie Wall, 08-568 95 719,

070-341 48 32.

Sjukhuspräster

Stefan Bendtz 08-655 51 94,

070-545 06 47.

Kjell Casserfelt, 08-655 67 46,

070-249 50 77.

Diakoner

Catharina Björnstedt,

08-568 957 29.

Inessa Rejer 08-568 957 21.

Bokning

Dop, vigsel och begravning:

Åsa Ekdahl 08-568 957 10

Samlingssalar Husmor Elisabeth

Wiklund (Danderyds förs.gård)

08-568 957 35, 070-221 11 10,

Husmor Lisbeth Spångberg.

(Djursholms förs. gård)

070-565 63 66.

Ingrid von Heijne

(Djursholms kapell)

070-676 37 83.

Tack för ditt stöd under året!

Genom din kyrkoavgift har du under året bidragit till att

- gudstjänster och konserter under året samlat 61 121 personer
- 250 personer sjunger i församlingens tio olika körer
- 120 ungdomar har konfirmerats på tre sommarläger
- vi har mött 2 000 barn i våra olika skolkyrkovandringar
- sjukhuskyrka finns på Danderyds sjukhus
- vi kan erbjuda skolavslutningar i kyrkorna vid jul och sommar
- församlingens fem kyrkor och två kyrkogårdar är öppna för alla
- vi förvaltar vårt gemensamma kulturarv
- 250 personer har deltagit i enskilda samtal och själavård
- våra äldreträffar har samlat 1 966 personer
- församlingen driver tre förskolor med 75 barn i heldagsomsorg
- vi har döpt 270 barn och samlat över 9 000 dopgäster
- 75 par har vigts
- 300 personer har fått en begravning i kyrkan
- 100 personer har deltagit i andlig vägledning och retreat
- ett ekumeniskt utvecklat samarbete finns i Kyrkan i Enebyberg
- vi stödjer projekt i Moshi, Tanzania där flera tusen skolbarn varje vecka får mjölk från vårt minimejeri

Välkommen i advent och jul.